

ingrad

CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

LETO XX. ŠT. 11 — NOVEMBER 1971

Glasilo »INGRAD«
Naklada 1500 izvodov
Izdaja gradbeno industrijsko
podjetje »Ingrad« v Celju
Odgovorni urednik
Franc Vitanc
Tehnični urednik
Darko Maligoj
Urejuje uredniški odbor
Tisk in klišej CETIS Celje

ALI BOMO LETO ZAKLJUČILI USPEŠNO?

Periodični obračun za prvih devet mesecev kaže zadovoljive rezultate.

Letošnjih prvih devet mesecev je naš delovni kolektiv dosegel zadovoljive uspehe. Lanskoletne smo precej presegli. Ugoden porast beležimo tako pri celotnem dohodku, kot tudi pri dohodku in dobičku.

Poslovni rezultat od 1. 1. 1971 do 30. 9. 1971 je naslednji (za primerjavo navajamo tudi ustrezne podatke istega obdobja lani):

	1971	1972	%
1. CELOTNI DOHODEK (realizacija storitev, proizvodov in drugi dohodki)	85,949.132	106,709.522	124
2. PORABLJENA SREDSTVA	51,971.668	66,054.270	127
3. DOHODEK (1.-2.) razdelitev dohodka:	33,977.464	40,655.252	120
4. pogodbene obveznosti	800.607	1,308.306	163
5. zakonske obveznosti	2,271.962	2,231.317	98
6. za realizirane osebne dohodke	21,104.003	26,456.997	128
7. DOBICEK	9,800.892	10,658.632	103

Najpomembnejše značilnosti:

1. Celotni dohodek smo, nasproti lanskemu, povečali za 24 %. Podatek ni tako ugoden kot izgleda. Del tega povečanja moramo pripisati povečanju cen. Na večji celotni dohodek pa je vplival tudi letošnji položaj na gradbenem trgu. Ob upoštevanju zgornjih dejstev, je povečanje celotnega dohodka zadovoljivo, ne pa še izjemno veliko.

2. Struktura celotnega dohodka se je letos še bolj kot lani nagnila v korist porabljenih sredstev. Porabljena sredstva so se povečala za 27 %, dohodek pa le za 20 %. Torej letos delamo dražje kot lani. Delno gre ta podražitev na račun dražjih materialov in večje amortizacije, del vzrokov povečanja porabljenih sredstev pa je gotovo znotraj podjetja. Nedvomno imamo še precej notranjih rezerv. Predvsem pri poslovanju z materialom se še vedno pojavljajo pomanjkljivosti, ki nižajo finančni rezultat podjetja.

3. V strukturi dohodka podjetja v letošnjih prvih devetih mesecih se je najbolj povečal delež pogodbenih obveznosti (za 63 %). Najpomembnejši sestavini dohodka sta pa osebni dohodki in dobiček. Osebni dohodki (ki se nanašajo na fakturirano realizacijo) so se močno povečali (od 21 na 26,5 milij. novih dinarjev ali za 28 %). Toliko povečanje OD je rezultat prilagajanja osebnih dohodkov gradbincev ostalim osebnim dohodkom. Povečanje deleža OD je vplivalo na manjšo rast dobička. Vendar mislim, da smo lahko zadovoljni tudi s takim dobičkom. V prihodnje pa rast dobička ne bo smela več zaostajati za rastjo osebnih dohodkov. Dobitek je pomemben vir večanja skladov podjetja. Za razvoj podjetja pa so skladi nujno potrebni.

Ugotavljamo torej, da smo na najboljši poti k uspešnemu poslovnemu zaključku leta. Rezultati ob koncu leta bi bili lahko še boljši kot po prvih devetih mesecih. Precej nedograjenih objektov nam daje možnosti, da še povečamo tako celoten dohodek kot tudi dohodek oziroma dobiček. Če bomo izkoristili vse možnosti bomo lahko ob koncu leta svojo oceno zadovoljivo poslovanje (kar ugotavljamo za prvih devet mesecev) popravili na boljše.

Naše proizvodne dosežke še vedno spremljajo težave v zvezi z nelikvidnostjo. Zato bomo problematiko obratnih sredstev posebej obdelali.

Najpomembnejše postavke obratnih virov in naložb so naslednje:

I. VIRI

1. Poslovni sklad in krediti	33,346.677
2. Dobavitelji	16,152.584
3. Avansi in predplačila	20,556.551

II. VEZAVA (naložbe)

4. Kupci (po situacijah in računih)	44,150.822
5. Denarna sredstva	1,173.475
6. Zaloga materiala	10,602.518
7. Zaloga drobnega inventarja	3,312.905
8. Nedovršena proizvodnja	25,851.304
9. Oročena (deponirana) sredstva	6,348.786

Največ denarja imamo v terjatvah do kupcev. V normalnih pogojih gospodarjenja bi tako visok znesek terjatev (44 milijonov) pomenil, da lahko kmalu pričakujemo precej denarja. Pri nas pa v pogojih splošne nelikvidnosti ni tako. Določene terjatve se nam odlagajo iz dneva v dan.

(Nadaljevanje na 3. strani)

V lanskem letu smo se zaradi vse večjih potreb odločili za nakup novega avtodvigala. Po številnih in težkih intervencijah nam je tovarna COLES iz Anglije v mesecu juliju dobavila dvigalo »Husky 150 T«. To dvigalo je grajeno posebej za gradbeno operativno, saj je sposobno voziti po najtežjih terenih in vzponih do 40°. Največja možnost dviganja je 20 ton, do višine 29 m. Posnetek prikazuje naše dvigalo »COLES« pri montaži opažev na avtocesti pri Vrhniki.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

NALOGE IN MOŽNOSTI PODJETJA

Mučno čakanje je za nami. 22. 9. 1971 je verifikacijska komisija Izvršnega sveta SRS, republiškega sveta sindikatov in Gospodarska zbornica Slovenije potrdila skladnost samoupravnega sporazuma gradbincev z zakonom o samoupravnem sporazumevanju. S tem je pričel veljati samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala. Podjetja se morajo obvezno podrežati določbam samoupravnega sporazuma od 1. 10. 1971. Do konca letošnjega leta bodo morala prilagoditi samoupravnemu sporazumu pravilnike o delitvi osebnih dohodkov (ali druge ustrezne pravilnike). V novem koledarskem letu bodo osnova za delitev dohodka popravljeni pravilniki, do spremembe pravilnikov pa veljajo dosedanja, razen kadar niso v skladu s samoupravnim sporazumom — tedaj veljajo določbe sporazuma.

O predlogu samoupravnega sporazuma smo v našem glasilu precej obširno pisali že v številki 5—7. Opozorili bi le na razlike, ki so nastale po tedanjem predlogu sporazuma:

1. Rok za veljavnost sporazuma. Na nekaterih proizvodnih sestankih smo delavce obvestili, da bo sporazum pričel veljati s 1. 7. 1971. Tak je bil prvotni predlog. Prav zaradi tega je naš delavski svet sprejel sklep o soglasju s sporazumom že 9. 6. 1971. Žal pa je bil nadaljnji postopek sprejemanja precej dolga. V veljavo je sporazum stopil tako kot smo opisali v uvodu.

2. Kalkulativni osebni dohodki so v končnem predlogu sporazuma taki, kot so bili v predlogu. Edino postavka za diplomante fakultet in visokih šol se je povečala z 2.300 na 2.400 din na uro.

3. Ostali dohodki in nadomestila osebnih dohodkov.

Dodatek za delo v podaljšanem delovnem času (nadure) se je povečal z 20 % na 50 % obračunske osnove. Dodatek za nočno delo se je povečal iz 12,5 % na 25 % obračunske osnove. Za izjemno nevarno in zdravju škodljivo delo se delavcu lahko zviša urna postavka do 2 din na uro. Ostali dohodki in nadomestila osebnih dohodkov so v sporazumu tako predpisani kot v predlogu.

4. Prejemki delavcev iz materialnih stroškov so bili najbolj žgoči problem tekom cele razprave ob sprejemanju sporazuma. Predvsem je bil na tapeti **terenski dodatek**. Terenski dodatek je ostal nadomestilo za večje stroške dela ali bivanja na terenu.

35. člen samoupravnega sporazuma pravi:

»Terenski dodatek je nadomestilo za večje (!F.6) materialne stroške delavcev, ki nastanejo bodisi zaradi:

- dela na terenu,
- prebivanja na terenu,
- težjih življenjskih pogojev na terenu. Upoštevajo se tisti življenjski pogoji, ki jih ni mogoče zajeti z vrednotenjem dela v de-

lovnih pogojih z analitično oceno delovnih mest ali s kakšno drugo metodo vrednotenja živega dela. Teren predstavlja terensko delo, ki se pretežno opravlja na gradbišču (!F.6). Terenski dodatek sme znašati največ neto 700 dinarjev na mesec.

Višina terenskega dodatka mora biti utemeljena z dejansko nastalimi več stroški. Če pa je temu tako, čaka podjetja težko delo, da ugotovijo kakšni terenski dodatki bodo najbolj primerni. Predvsem odpadke terenski dodatek vsem neproizvodnim delavcem (skupne službe, sektorske pisarne) in delavcem v negradbenih proizvodnih obratih. Tem odslej pripada le povračilo potnih stroškov in dnevnice. Za tiste delavce, ki dosti delajo po terenu, se bo namesto terenskega dodatka izplačevala znižana dnevica. Ta dnevica bo nadomestilo za dejansko prebit čas na terenu. Tako torej delavci, ki ne delajo v gradbeni operativi. Delavci v gradbeni operativi bodo še naprej prejemali terenski dodatek. O višini se bo pa treba posebej dogovoriti.

Že gornji kratak prikaz problematike v zvezi s terenskim dodatkom je opozoril na težino in zapletenost problemov. Pri nas jih bomo urejevali ob spremembah pravilnika o delovnih razmerjih in nagrajevanju. Tedaj bomo uskladili tudi obračunske postavke OD z določbami sporazuma. Pravilnik bo moral pričeti veljati

s 1. 1. 1972. Do tedaj pa večjih sprememb v osebnih prejemkih delavcev ne bo.

Kaj bomo morali narediti v našem podjetju za prilagoditev k samoupravnemu sporazumu, po obširni obrazlagi v 5—7 številki glasila in dopolnitvah te razlage v pričujočem članku, mislim, da ni treba posebej pojasnjevati. Poudaril bi le, da bo spreminjanje internih aktov težka in odgovorna

naloga. Prilagajanje aktov samoupravnemu sporazumu lahko precej prispeva k izboljšanju (ali tudi poslabšanju) delovnih odnosov in delovne discipline. Zato moramo v bližnjih razpravah v kolektivu jasno in realno opozoriti na vse pomanjkljivosti dosedanjega urejanja in preudarno iskati nove rešitve, ki bodo morale biti v skladu s samoupravnim sporazumom.

KAKŠNE OSEBNE DOHODKE BOMO LAHKO IZPLAČEVALI

Samoupravni sporazum določa, da je dovoljena višina osebnih dohodkov v določenem podjetju odvisna predvsem od **kalkulativnih osebnih dohodkov (KOD), povečanega čistega dohodka podjetja (PČD) in rentabilnosti**.

Kalkulativni osebni dohodki, izračunani po metodologiji sporazuma, pomenijo spodnjo mejo izplačil za OD. Koliko pa lahko dajo podjetja za OD nad maso KOD je pa odvisno od tega, če je PČD podjetja dovolj velik in če je ugodna rentabilnost podjetja. To pa z drugimi besedami pomeni, čim bolj bo določeno podjetje gospodarilo, tem več bo lahko dajalo za osebne dohodke svojih delavcev.

Hoteli smo proučiti kakšne osebne dohodke bo lahko izplače-

valo naše podjetje po sporazumu in kakšne možnosti ima za izplačilo teh dohodkov. Za primerjavo smo naredili ustrezne izračune za letošnje leto. Vnaprej seveda lahko le predvidevamo kako bo, točnih izračunov se pa ne da delati. Izračuni za nazaj pa pokažejo vsaj približno kakšen bo položaj v prihodnje.

Poglejmo nekatere najpomembnejše rezultate izračunov:

1. PČD na uro znaša za naše podjetje za prvih devet mesecev letošnjega leta 17,31 din, kar je zelo ugodno, saj je predpisani PČD panoge 13,76 din.

2. Rentabilnost podjetja je bila v prvih devetih mesecih 0,511, predpisana rentabilnost je pa 0,311. Spet lahko ugotovimo nadpovprečno rentabilnost podjetja.

Ob upoštevanju gornjih ugotovitev, bi lahko v preteklem razdobju izplačali višje osebne dohodke kot smo jih izplačali. Osebnih dohodkov za nazaj nam ni nujno potrebno povečevati, ker tedaj samoupravni sporazum še ni veljal. Seveda je ta izračun veljal le kot osnova za naše ravnanje v prihodnje.

V tem smislu pa lahko sklenemo: poslovna uspešnost podjetja je taka, da bomo lahko izplačevali precej visoke osebne dohodke kot jih predvideva samoupravni sporazum. Drugo vprašanje pa je, če bomo za povečanje OD imeli dovolj denarja na razpolago. V današnjem položaju to, če nekaj narediš, še ne pomeni, da imaš denar. Torej bo v prihodnje treba poleg prizadevanja za dvig proizvodnje posvečati več pozornosti problemu likvidnosti. O tem več v posebnem članku.

Ob spreminjanju ureditve delitve dohodka v podjetju bomo lahko zvišali osebne dohodke, vendar ne preveč. Morali bomo tudi zadostiti določili sporazuma, da za enako strokovno in težko delo pripada enako plačilo. Osebnih prejemki iz naslova materialnih stroškov (terenski dodatek, dnevnice, prevozniki stroški) bodo lahko dosegali vedno samo višino dejanske ugotovljenih stroškov. Če bomo hoteli večje osebne dohodke, bomo morali večati tudi sklade podjetja. To so osnovni principi za urejanje delitve dohodka podjetja v prihodnje. Kadar se ne bomo ravnali po njih, bomo lahko kmalu podvrženi sankcijam na osnovi samoupravnega sporazuma.

Franc Gazvoda, dipl. econ.

Avtodvigalo TATRA (H = 9 m, Q = 6 ton) je 7 let zvesto služilo pri vseh transportih in montažah

ZAČASNI UKREPI

**ZA PRILAGODITEV SISTEMA NAGRAJEVANJA
POGOJEM IZ SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA,
KI JIH JE SPREJEL ODBOR ZA DELOVNA
RAZMERJA IN NAGRAJEVANJE, DNE 5. NO-
VEMBRA 1971.**

1. V najkrajšem času je treba sestaviti analizo pokrivanja izplačanih osebnih dohodkov za tretje tromesečje, po sistemu iz samoupravnega sporazuma. To analizo naj obravnava vodstvo podjetja in samoupravni organi.

2. Gospodarsko-računska služba naj preko ustreznih oddelkov kontrolira osnove za obračun osebnih dohodkov, ki jih dajejo proizvodne enote ter morebitne nepravilnosti sporoča vodstvu podjetja.

3. Z ozirom na to, da je v nekaterih enotah obračun osebnih dohodkov zasnovan pretežno na ugotavljanju učinka in ne na obračunu po času, je potrebno, da knjigovodstvo osebnih dohodkov tak obračun prilagodi sistemu KOD tj. sistemu obračuna po urah.

4. Za čas prekinitve dela, ki nastopi zaradi neugodnih vremenskih razmer, ne po krivdi delavca (zimski dopust), se spremeni višina nadomestila, od sedanjih 40 odnočno 60 %, na enotno stopnjo 70 % obračunskih postavk za redni delovni čas (brez terenskega dodatka).

Nadomestilo za občasne zastoje zaradi dežja (deževne ure) znaša 80 % obračunskih postavk. K temu se prišteje še terenski dodatek.

Odsotnost z dela v smislu 157. člena pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih odobrava

- do 7 dni šefi sektorjev
- nad 7 dni pa odbor za delovna razmerja in nagrajevanje.

5. Načeloma obračunskih postavk ne bomo menjali do sprejetja novega pravilnika o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, vendar bo odbor glede na pričakovanje članov kolektiva, v primeru ugodnega poslovnega rezultata in na podlagi predhodno izdelanih analiz o potrebah po obratnih in osnovnih sredstvih, ponovno razpravljati o možnostih za enkratno izplačilo na račun obračunskih postavk.

6. Po določitvi sporazuma je potrebno vse ure, opravljene v podaljšanem delovnem času, obračunati in izplačati z dodatkom v višini 50 %. Pri odobranju in obračunavanju podaljšanega delovnega časa je treba upoštevati določila členov 110 do 114 v sedanjem pravilniku o medsebojnih delovnih razmerjih.

7. Dodatek za nočno delo se obračunava v višini 25 % po pogojih iz 115. člena do 119. člena pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih in 42. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

8. Vse kar velja za podaljšani delovni čas, velja tudi za delo ob nedeljah in praznikih.

9. Glede TD bodo v sistemu nagrajevanja samo najnujnejše spremembe, ki so potrebne, da se prilagodimo pogojem iz samoupravnega sporazuma. Za čas od 1. 10. 1971 pa do potrditve nove-

ga pravilnika, veljajo naslednja načela za obračun terenskega dodatka:

a) V gradbeni operativi bo za proizvodne delavce obračunan terenski dodatek kot dosedaj, z izjemo podaljšanega delovnega časa (dodatek).

b) V obratih, ki imajo enake pogoje kot gradbeni operativi (Medlog), veljajo ista načela kot pod a).

c) V obratih, ki so dosedaj imeli 10 % terenski dodatek, je ta dodatek s 1. 10. 1971 ukinjen, izpadli prejemki pa bodo nadomeščeni v obliki osebnih dohodkov, v kolikor niso pokriti z znižanimi dnevnici in potnimi stroški.

d) V enoti skupnih služb terenski dodatek od 1. 10. 1971 dalje v celoti odpade. Vsem upravičencem bo obračunan terenski dodatek kot pod c).

Na delovnih mestih, kjer je veljala povišana stopnja terenskega dodatka zaradi nadomestila dnevnic 15 % oziroma 25 %, je TD ukinjen. Namesto tega bo uveden obračun za službena potovanja z limitom v višini sedanjega TD. Tehniko obračuna predpiše plansko-analitska služba.

e) V nobenem primeru obračunan terenski dodatek ne more znašati za posameznika na mesec več kot 700 din.

10. Nadomestilo za uporabo lastnih osebnih avtomobilov za službene namene bo obračunavan in izplačan v sedanjih višini 0,80

din za prevoženi km s stimulacijo za sopotnika, vendar zgornja meja ne sme znašati več kot 0,90 din za prevoženi km s sopotniki.

11. Dnevnice za službena potovanja v tuzemstvo ostanejo nespremenjene. Za potovanja v inozemstvo pa bodo višine dnevnic, kot veljajo za javno upravo.

12. Pogoji iz samoupravnega sporazuma v celoti veljajo tudi za

sektor E-1 (Giposs, Verd), med drugim tudi omejitev gornje meje osebnih dohodkov in terenskega dodatka (6.000 in 700 din). V vsakem primeru se omeji nadurno delo na normalno število ur, ki bo v skladu z možnostmi dohodka in z operativnimi nalogami. Za ureditev gornjega so zadolženi tisti člani kolektiva, ki delajo v organih Giposs.

Ali bomo letos zaključili uspešno?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Narediti moramo vse, da se tak položaj spremeni. Le na ta način lahko računamo, da bomo dobili sredstva, ki smo jih zaslužili s svojim delom.

Višina postavk zalog materiala, drobnega inventarja in nedovršene proizvodnje, tudi kaže na rezerve pri izboljšanju likvidnosti. Znižanje posameznih postavk lahko samo poveča denar v gotovini, ki je seveda najbolj likviden. Da so v zalogah materiala določene rezerve, je ugotovila tudi posebna komisija. Do konca leta se določene stvari lahko popravijo.

Med viri obratnih sredstev se večja delež obveznosti na račun lastnih sredstev. Na to vplivajo tudi razlogi izven podjetja. V takem položaju moramo še bolj povečati napore za povečanje deleža lastnih sredstev. Povečamo ga lahko z večjim finančnim rezultatom in od tod zvišanim poslovnim skladom podjetja.

Bežen prikaz naših letošnjih dosežkov in nekaterih problemov je lahko le osnova za razmišljanje v kolektivu. Največji uspeh pričujočega članka bo, če bo koga dodatno spodbudil k proučevanju vzrokov za uspehe in težave podjetja. Premislek vsakogar, ne glede na to kje dela, bo lahko samo koristen, predvsem, če bo povzročil boljše delo in poslovanje.

Franč Gazvoda, dipl. econ.

Naše delavnice, ki so bile zgrajene pred 23 leti, postajajo pretesne. V delu je program za gradnjo novih sodobnih prostorov

ŠEF SEKTORJA
EDO BOŽNIK
dipl. gradb. inž.

SEKTOR MEHANIZACIJE

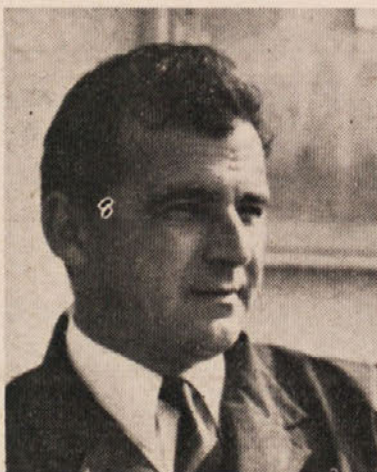
Naš sektor je bil osnovan v preteklem letu, vendar pa je njegova tradicija stara prav tako kakor podjetje.

Razvoj gradbeništva je, iz razumljivih razlogov, potekal po

Šef sektorja ing. Božnik Edo

osvoboditvi v naši državi precej počasneje kot v zahodnih deželah, posebno pri opremljanju z gradbeno mehanizacijo. Domača industrija gradbenih strojev in opreme je potrebovala gotov čas za svoj razvoj, prav tako pa je bil, z izjemo nekaj kratkih obdobj, za nas uvoz gradbene mehanizacije izredno težak. Če k temu prištejemo še dejstvo, da smo doživljali vmes tudi nestabilna

Obratovodja tov. Colarič Milan

oziroma negotova leta v naši proizvodnji, potem so vzroki za našo razmeroma slabo opremljenost z mehanizacijo bolj jasni. Danes si gospodarske in napredne gradbene proizvodnje ne moremo predstavljati brez sodobne mehanizacije za izvajanje vseh panog gradbenih, instalacijskih in obrtniških del. Na naših potovanjih po inozemstvu smo se prepričali, da je dejansko gradbeništvo popolnoma mehanizirano in da je ročno delo zmanjšano na minimum.

Od ustanovitve združenega podjetja GIP INGRAD Celje dalje so bili vsako leto izdelani investicijski programi nabav gradbenih strojev in opreme. Ti programi so bili pa vedno zelo skromni in prilagojeni vsakokratnim razpoložljivim finančnim sredstvom ter so zaradi tega bile nabave, v

ki so prevzeli lahko in srednjo mehanizacijo, je bila po enem letu slika porazna. Stroji so bili uničeni, saj sektorji niso oskrbeli za vzdrževalno službo, vzdrževanje dragocenih strojev so nestrokovno izvajali privatniki, skratka, to je bil zelo drag preizkus. V letu 1968 je bil na upravi podjetja osnovan oddelček za mehanizacijo in razvoj podjetja, ki naj bi programsko pripravljali modernizacijo gradbene proizvodnje, kot tudi novo opremo za stalne obrate. Trdimo lahko, da je šele s tem bilo omogočeno načrtno reševanje mehanizacije v podjetju. Takoj pa je tudi postalo jasno, da so potrebe v vsej proizvodnji tako velike in tako enkratne, da bodo neizbežne ostre debate in tudi spori pri določanju prednosti posameznih nabav in investicij. Moderna orga-

Naloge sektorja za mehanizacijo so naslednje:

1. Sektorju je dana v upravljanje celotna mehanizacija in oprema, za katero vodi evidenco in obračun. Za stalno dodeljena osnovna sredstva (stroji in oprema v proizvodnih obratih) vrše tehnične posle (vzdrževanje in popravila) sektorji sami, prav tako so tudi sami neposredno bremenjeni z amortizacijo.

2. Sektor za mehanizacijo skrbi za vsakoletne sestave investicijskih programov s tem, da pripravi tehnične predloge za nabavo sodobnih strojev in opreme in da zbere tudi od ostalih sektorjev predloge za njihovo opremo.

Mojstri naših servisnih delavnic: tov. Oberžan Jože, stroj. ključ. del., tov. Oberžan Tone, obdelovalnica, tov. Uplaznik Tone, elektro-servisna delavnica, tov. Hrastnik Ivan, mehanična delavnica

primerjavi s povečanjem proizvodnje, nesorazmerne. Dolga leta smo živeli in delali v stalni stiski, kako razporejati obstoječe stroje in kako določiti prednost posameznim objektom. Dogajalo se je, da so morali direktorji odločati razpored posamezne opreme. Vzdrževalni stroški so vsako leto presegali normirane stroške zaradi predolgih popravil močno dotrajanih in ostarelih strojev. Vzporedno z gradbeno proizvodnjo so se v podjetju razvijali tudi ostali sektorji: sektor za proizvodnjo gradbenega materiala, kovinski obrati, lesni in obrtni obrati. Tudi ti obrati niso imeli novejših mehanizacij in opreme ter je bilo nujno potrebno opremiti tudi te. Prav tako so se začeli pojavljati tudi drugi predlogi in zahteve, da se mehanizacija decentralizira in da dobe posamezni sektorji svoje stroje in opremo. Ko je bila ta zahteva rešena v prid sektorjem,

nizacija podjetja zahteva močno in dobro organizirano strokovno strojno službo. Ta sistem je osvojen pri vseh naših večjih podjetjih in s tem namenom je bil torej osnovan naš sektor za mehanizacijo.

Vodja strojno-inventarnega parka tov. Rajh Vlado

Izkop in prevoz rečnega proda iz Savinje v Medlogu je možen samo s težko mehanizacijo

Novozgrajena upravna pisarna sektorja na CO — Lava

3. Sektor opravlja vso vzdrževalno službo in tudi večja popravila strojev in opreme. To službo opravlja s svojimi servisi tudi za sektorje, ki imajo stalno dodeljena osnovna sredstva in opremo. V službo vzdrževanja je vključena tudi kontrola strojev na terenu, ki so posojeni gradbenim sektorjem. Pri tem stremimo za močno preventivno službo, ki naj ima tudi potrebno instruktazo in vzgojo gradbiščnih strojnikov.

4. Podjetje vlaga v stroje in opremo znatna sredstva, saj presegajo vrednosti posameznih strojev tudi 500.000,— in 1.000.000,— ND, zaradi česar moramo dati še

V SLIKI IN BESEDI

večji poudarek usposabljanju kadrov, ki upravljajo tako dragocene stroje in v kadre, katerim je poverjeno vzdrževanje takih strojev. Ta dodatna, sorazmerno nizka investicija, je drugje v svetu v praksi dokazala, da je zelo

Kontrolor gradbene mehanizacije tov. Vrtnjak Franc

smotrna, kar se predvsem odraža v znižanju stroškov vzdrževanja in popolnem ter pravilnem koriščenju strojev za dela na gradbiščih. Potrebno bo torej intenzivnejše izobraževanje.

5. Studijsko delo sektorja ima namen, da s spremljanjem sodobne strokovne literature, vzdrževanjem stikov s predstavniki strojnih služb pri drugih podjetjih, ugotavlja dosežke moderne industrije strojev in opreme ter te vključuje v investicijske programe in tehnološke projekte.

6. Za pravočasno in smotno opremljanje novih gradbišč sodeluje sektor pri pripravi organizacijskih projektov s službo priprave dela na upravi.

Organizacija sektorja za mehanizacijo

- I. Uprava sektorja
- II. Strojno-inventarni park
- III. Avtopark
- IV. Servisne delavnice

	Plan proizvodnje 1971	Doseženo sept. 71	%
Strojni park	5,800.000	4,472.241	92
Avtopark	5,800.000	4,369.904	75
Servisi	3,900.000	2,709.586	70
Skupaj	15,500.000	11,551.731	75

Tovornjaki našega voznega parka ob rednem pregledu

Vodja avtoparka tov. Škoflek Milan

DELAVCI SEKTORJA ZA MECHANIZACIJO

Delavci	Uprava	SIP	Avtopark	Servisi	Skupaj
Inženirji	1	—	—	—	1
Tehniki	3	—	—	—	3
Mojstri	1	1	2	4	8
Admin. del.	1	1	1	—	3
Skladiščniki	2	1	—	—	3
VK delavci	—	10	16	16	42
K delavci	—	29	12	24	65
PK delavci	—	2	—	3	5
NK delavci	1	—	—	1	2
Vajenci	—	—	—	13	13
Skupaj:	9	44	31	61	145

UPRAVA SEKTORJA

Z dograditvijo novega provizorija je sektor pridobil potrebne prostore, saj je bilo delo v stari upravi CO-Lava nemogoče. V upravi so nameščene vse potrebne službe kot tehnična služba, priprava dela, konstrukcijski oddelk in obračun. Za celoten sektor je organizirana skupna skladiščna in nabavna služba.

STROJNO-INVENTARNI PARK ALI SIP

Delo SIP je izredno obširno. V njegovi upravi se nahajajo vsi stroji in to težki, srednji in lah-

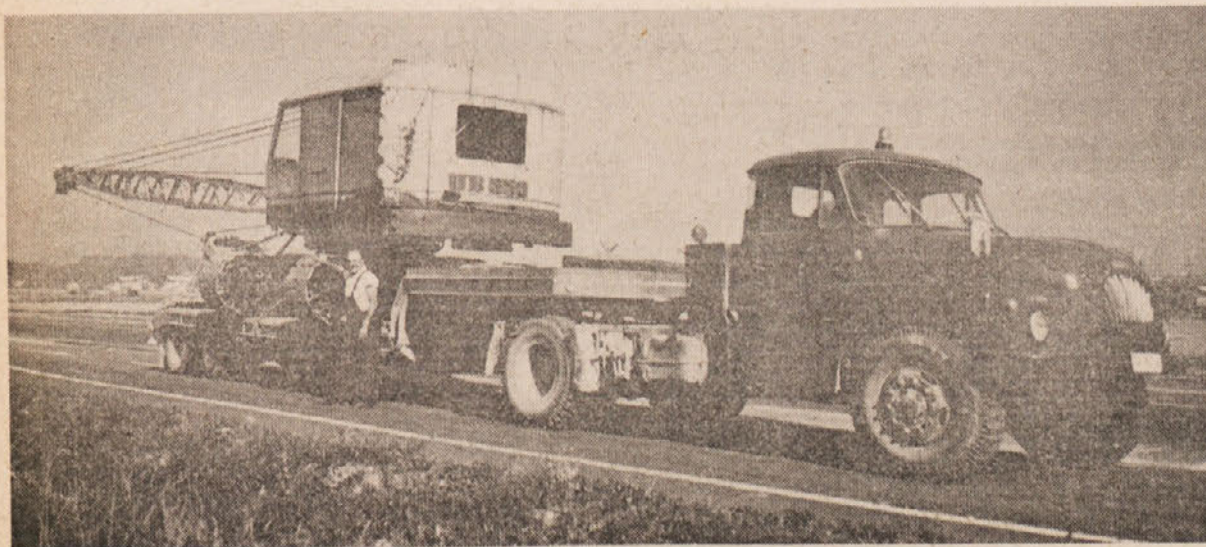
ki, ki morajo vedno biti pripravljeni za odpremo na gradbišča. Posamezne kategorije strojev vodijo stalni strokovnjaki SIP, druga (lažja dvigala, mešalci, vibratorji, prekladalni silosi) pa opravljajo gradbiščni strojniki. Skladišče SIP ima vzorno urejeno evidenčno službo, skrbi za pravočasno dobavo nadomestnih in obratnih delov, izdaja in sprejema vrnjene stroje in naroča v servi-

Kontrolor vozil tov. Novak Jože

sih potrebna popravila. Ker pri upravljanju s težko in srednjo mehanizacijo nastajajo vedno nevarni momenti za eventualne nesreče in poškodbe, so za ta naša dela zelo točno predpisani varnostni in zaščitni ukrepi. Poleg natančne zaščite strojev, zavarovanja delovnih mest, morajo naši strojniki letno k zdravniškemu pregledom. Prav tu ugotavljamo žalostno dejstvo, da dolgoletna dela s težkimi stroji povzročajo težke telesne okvare.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vlačilec s težko prikolico pri prevozu bagra UB-550

(Nadaljevanje s 5. strani)

Značilno za delo SIP v gradbeni operativi je že leta in leta ponavljajoče se »neplansko delo«. S tem hočemo povedati, da prihajamo v izredno težke položaje, ko nam zaradi naenkratnih potreb na večjih gradbiščih enostavno zmanjka strojev in opreme, v drugem primeru pa stroji niso polno zaposleni. Prva ugotovitev povzroča pri naših tovariših v operativi izredno nejevoljo in prekomerno trošenje živ-

SEKTOR MECHANIZACIJE

dveh letih dosegli odobritev nabave prepotrebnih strojev in opreme. Nadalje smo uvedli tudi pravočasno izločanje dotrajanih strojev in s tem hkrati strošek nerentabilnih popravil. Letno ob-

mih nameravamo vnesti vso tisto manjkajočo pa vendar nujno potrebno opremo za gradbena zaključna dela kot so: priprave za izdelavo industrijskih tlakov in vseh vrst podov ter estrihov, uvesti nameravamo tudi opremo za črpanje betona (betonske črpalke, avtomešalci). V naših zbranih predlogih je še polno nove in moderne opreme.

PREGLED GRADBENIH STROJEV IN OPREME

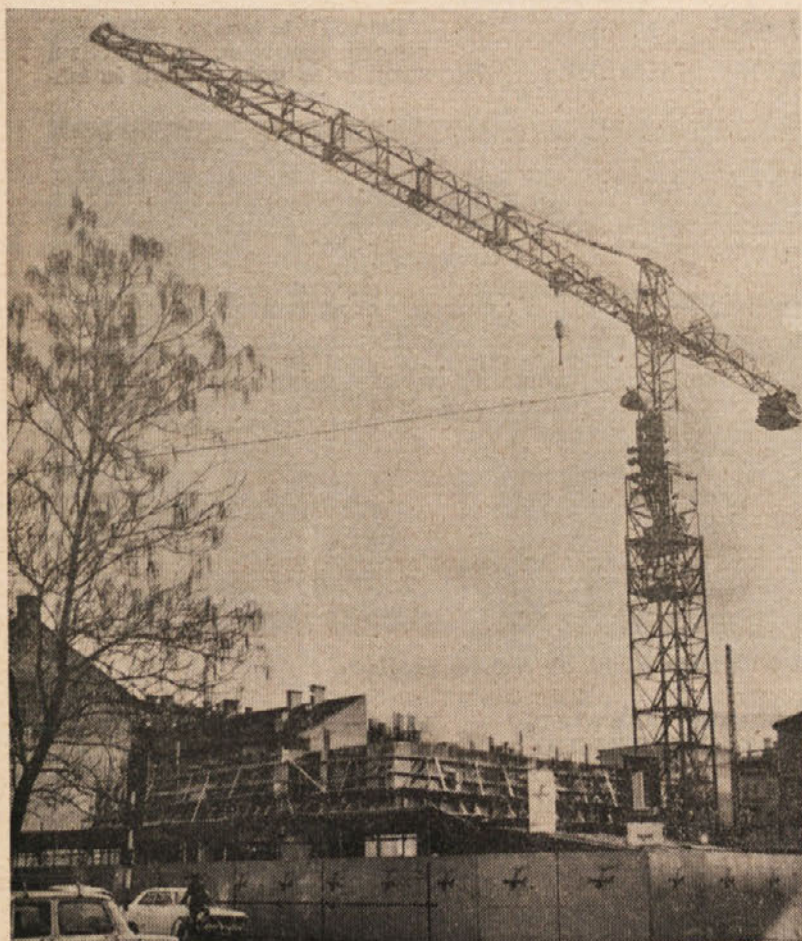
Stroj	kom.
Avtodvigalo COLES	1
Avtodvigalo TATRA	1
Bager-goseničar UB-550	1
Hidrobager (600, 921) 0,60	2
Hidrobager A-350, 0,35	2
ICB bager-nakladač	1
Buldozerji TG-90	4
Buldozer TG-50	1
Nakladač-Hanomag	1
Vibrovaljarji	3
Vibronabijači	4
Kompresorji	3
Betonarne (500 C)	6
Wacker garniture	18
Grelci Tajfun	5
Prekladalni silosi za beton	7

GD-dvigala SKIP	11
WEDA avtom. črpalke	12
Gradbeni stolpni žerjavi	
WEITZ X 12266/Y	1
H = 135 m, R = 40 m	
WEITZ GHV-YU/45	5
H = 105 m, R = 30 m	
LM 25-30 A	2
H = 42 m, R = 22 m	
K-12, Metalna	2
H = 20 m, R = 18 m	
SKIP M-5	1
H = 15 m, R = 12 m	
COMEDIL — mali žerjavi	3
H = 10 m, R = 7 m	
Stroj za omet P-13	1

AVTOPARK

Vsa gradbena dela so vezana na velike prevoze. Dovažati moramo masovne materiale, gradbene polizdelke, zemeljske materiale, instalacijske in obratne izdelke ter razne pomožne materiale. Za lažji prikaz smo izračunali naslednje podatke:

Prevoženi km 1. 1.—30. 9. 71	
Avtopark INGRAD	620.000 km
Prikolice	80.000 km
Najeti tuji prevozniki	100.000 km
Skupaj:	800.000 km

Gradbene žerjave WEITZ — Metalna Maribor, uporabljamo od leta 1961

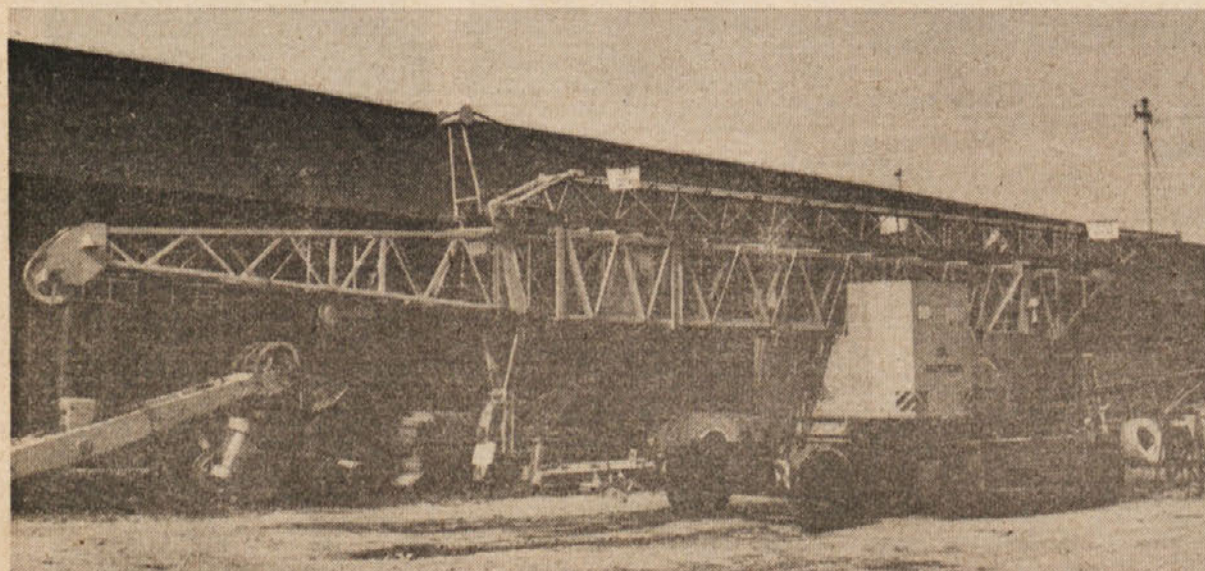
cev vseh prizadetih. Za drug primer pa kaj lahko pade očitek, da smo število nekaterih strojev predimenzionirali. Kako rešujemo te primere je znano: manjkajoče stroje si izposojujemo pri drugih podjetjih, te usluge jim pa tudi vračamo.

Danes lahko trdimo, da smo za gradbeno operativno precej dobro opremljeni, saj smo v zadnjih

navljamo in dokupujemo potrebno opremo ter smo prepričani, da moramo za te odločitve imeti gotova pooblastila. Živimo namreč v vsakodnevem stiku z našo operativno in točno zasledujemo primanjkljaje v opremi. V sodelovanju s službo varstva pri delu smo izločili že vso opremo, ki ni odgovarjala osnovnim predpisom. V nadaljnjih naših progra-

Brez kovačev ne gre!

Novi žerjav Liebherr K-12 (H = 20 m, B = 18 m) je izredno izpopolnjen za hitro postavitve in premik

Prevoženi tovori v tonah 1. 1. do 30. 9. 1971	
Avtopark INGRAD	230.000 t
Prikolice	23.000 t
Najeti tuji prevozniki	40.000 t
Skupaj:	293.000 t

Pri organiziranju našega lastnega avtoparka so nas vodile potrebe gradbene operative in proizvodnih sektorjev. Kot osnovno tipsko vozilo smo od vsega začetka vpeljali tovornjak TAM tipa 4500, 5000 in 5500, ki se je v dolgih letih in najtežjih terenih pokazal kot izredno vzdržljiv in ekonomičen. Srečno roko smo imeli tudi pri nakupu vozil TATRA-138 v letih 1963/64, saj so ta vozila poprečno prevozila tudi po najtežjih terenih 350 do 400.000 km. V letu 1970 smo nabavili 5 kom. italijanskih vozil OM-Titano, nosil. 16—18 ton, ki so v enoletni uporabi opravičili

V SLIKI IN BESEDI

naše zaupanje. To so vozila z izredno veliko vlečno močjo (305 KS in 54 t vlečne sile), saj prepeljujejo naenkrat s pripeto prikolico-kiper 22 m³ gramozu. Glede našega avtoparka smo imeli v preteklih letih težke razprave, ali je smotrno, da ima gradbeno podjetje lasten močan avtopark ali pa naj se veže na specializirano prevozniška podjetja in privatne prevoznike. Smotrno je bi namreč bilo sredstva, namesto za nakup vozil, porabiti za nabavo gradbene mehanizacije in opreme. Mnenja so bila dokaj različna in je šele praksa pokazala, da je popolno vezanje potrebnih prevozov na tuje prevoznike nemogoče. Tuja prevozna podjetja zahtevajo celoletne pogodbe z mesečnimi zasiguranji količinami prevozov, privatni prevozniki pa v večini niso zanesljivi, saj imajo izredno iztrošene vozove. Prevoznikov za prevoze v težkih terenskih pogojih nismo uspeli pridobiti, saj je razumljivo,

da vsak štedi svoj vozi park. Mnenja smo, da je naša politika glede številčnega stanja in tipov vozil popolnoma ustrezna. S polno odgovornostjo zavračamo pripombe nekaterih naših strokovnjakov in polstrokovnjakov, ki pavšalno kritizirajo naše prizadevanje, da mora INGRAD kot močno gradbeno podjetje imeti lasten avtopark. Žal ugotavljamo, da so še vedno prisotna hotenja po čim večjem angažiranju privatnih prevoznikov, katerih cilj pa je voziti na čim lažjih relacijah in še to z dvomljivimi količinami. Pogodbeno imamo sami še vedno vezanih ca. 20 privatnih prevoznikov in imamo v tem poslovanju dokajšnje izkušnje. Naš avtopark lahko v celoti terminsko in količinsko izvrši vse prevoze, pogoj pa je pravočasno naročanje. Prihajamo v težke situacije takrat, ko včasih ne moremo izvesti nujnih prevozov, ki jih gradbišča sigurno tudi po nujni potrebi trenutno naročajo.

nice so bile pred leti po nekem čudnem ekonomskem izračunu prikazane kot prevelike in sledila je redukcija najboljših kadrov. Kot več drugih, je bila tudi ta odločitev usodna, saj je bila močno prizadeta naša vzdrževalna služba. V zadnjih dveh letih smo to napako odpravili s pojačanjem servisnih delavnic z dobrimi in izkušenimi kadri. Vemo, da morajo delavnice slediti vsakemu pozivu s terena, kjer je okvara povzročila zastoj, včasih tudi celotne proizvodnje. Skratka, naša pomoč mora biti hitra in strokovna. Delavnice smo okrepili tudi s potrebnim modernejšim orodjem. Da pa kljub prizadevnosti naših ljudi prihaja do pogostih kritik in opominov naših naročnikov je jasno, saj so včasih okvare težje narave kot jo je predvideval naročnik. Pripomniti moramo, da so naše delavnice postale pretesne in nefunkcionalne, saj so bile grajene pred 23 leti. Pripravljamo projektni program za gradnjo novih potrebnih prostorov v sklopu zazidave centralnih obratov — Lava. Pri opisu naših servisnih delavnic smo dolžni dati polno priznanje mojstvom, vodjem in delavcem v posameznih skupinah. Znano je, da predstavljajo montaže, vzdrževanje in demontaže naših stolpnih žerjavov življenjsko nevarno delo, prav tako pa tudi ostala težka montažna dela (peskolom, gramoznica, betonarne) zahtevajo veliko znanje in prizadevnost.

Močno nas je prizadela težka nesreča našega vestnega monterja tov. Apotekar Ivana pri montaži SKIP dvigala v Sentjurju oktobra letos. Želimo mu čim prej okrevanje in povratek na delo.

Pripomniti moramo, da v zadnjem času prihaja do vedno večjih težav pri nabavi potrebnih rezervnih delov in reprodukcijskega materiala. Nenormalno veliki stroški nastajajo pri iskanju raznih kritičnih materialov, ki jih potrebujemo za vzdrževanje strojnega in avtoparka. Tudi najsolidnejše konsignacijske službe so odpovedale in zato se moramo zateči včasih tudi k izredno zapletenim nabavam v inozemstvu. Zastoji, ki jih povzročajo okvare, so namreč tako dragi, da ne

pomišljamo opraviti poti par sto kilometrov za čim prejšnjo dobavo rezervnega dela in odpravo okvare.

Ko zaključujemo našo »reportažo«, želimo podati nekaj naših stališč in želj. V polni meri se zavedamo naših nalog, vendar hkrati poudarjamo, da v razmeroma kratkem roku še nismo popolno izpeljali organizacije našega sektorja. V prejšnjih odstavkih smo prikazali probleme in težave, na katere pogosto naložimo. Prepričani smo, da bomo z nadaljnjim povečanjem naših materialnih osnov in z vzgojo vsega našega strojnega kadra izboljšali poslovanje ter tako zagotovili našo soudeležbo v gradbeni operativi in proizvodnih sektorjih. V preteklosti smo večkrat dokazali, da smo sposobni zasnovati in zgraditi tudi tehnološko zahtevnejše proizvodne enote (peskolom Frankolovo, gramoznica Levec, obrati v Medlogu). Gotovo je, da bomo tudi pri vseh novo

Uvajanje moderne mehanizacije zahteva visoko strokovnost in dodatno izobraževanje delavcev v strojnem parku in na gradbiščih.

PREGLED VOZIL NAŠEGA AVTOPARKA

Vozilo	Nosilnost ton	Kom.	Skupna nosilnost ton
OM-Titano	18	5	90
TATRA-138	13	8	104
TAM 5500	5	2	10
TAM 5000	5	4	20
TAM 4500	4,5	7	31,5
TAM 4500	4,5	2	9
Vlačilec TATRA 138 NT	32	1	32
Lahki tovornjaki	1,5—2,7	2	—
Prikolice — kiper	18	2	36
Prikolice — tankovske	20	2	40
Prikolice — sedlaste	18	1	18
Spec. prik. za bet. železo L = max. = 16 m	8	1	8
Prikolice navadne	5	2	10
Prikolice — enoosne	5	2	10
Skupaj:			
Tovornjaki (4,5—18 ton)		26	418,5
Vlačilec		1	
Prikolice		10	
Lahki tovornjaki		2	
Kombi — dostavna vozila		7	
Servisna vozila R-4		3	

Naj ne zveni kot lastna hvala dejstvo, da kljub ogromnemu številu prevoženih kilometrov in težkih voznih razmer, nismo vsa leta (razen dveh trčenj na železniških prelazih) imeli težjih nesreč. Pri prometni milici veljajo naši šoferji kot dobri vozniki, kar dokazuje tudi večje število podeljenih priznanj »Vzorni voznik«. V tehničnem pogledu so naša vozila vzorno vzdrževana, za kar smo prejeli številne pohvale tovarn (TAM, TATRA, Mercedes).

SERVISI

Za vzdrževanje, srednjega in večjega popravila našega strojnega in avtoparka, kakor tudi za vsa dela na terenu kot so montaže žerjavov, betonarn, dvigal, peskoloma, gramoznice, strojnih naprav v obratih, potrebujemo močne servisne delavnice. Te naše delav-

Od leta 1956 uvajamo kot naše tipsko vozilo tovornjake TAM (4500, 5000 in 5500). Prvi z desne (CE 14-06) je prevozil nad 500.000 km

Boj z nelikvidnostjo

Nelikvidnost je postala pri nas ena izmed najbolj pogosto rabljenih besed. Skoraj vsak družbeno-politični delavec jo že obravnava v svojih govorih, večina gospodarstvenikov jo ima za največjega sovražnika napredka podjetij, veliko občanov razmišlja o njej, ko na kredit kupuje stanovanja, pohištvo, avtomobile, gradi hiše... Kaj je pravzaprav nelikvidnost? Zakaj ji posvečamo toliko pozornosti? Kako jo čutimo v našem podjetju? Kateri so vzroki za nelikvidnost? Kako se boriti proti nelikvidnosti, eni izmed najbolj razširjenih bolezni Jugoslavije danes?

Nelikvidnost si zelo pogosto napačno predstavljamo. Včasih jo imamo kar za izvor vseh napak, ki jih delamo. Eni mislijo, da je nelikvidnost malomarnost pri delu, nedisciplin, slab odnos do drugih podjetij, delovna neuspešnost, nestabilnost gospodarstva, inflacija in še kaj podobnega. Na drugi strani pa so spet taki, ki pravijo, da je nelikvidnost drug izraz za finančno nedisciplino, nedisciplino pri plačevanju. Eni in drugi nimajo prav! Res je vse to povezano z nelikvidnostjo, nelikvidnost pa ni. Nelikvidnost ne pomeni nič drugega kot NESPOSOBNOST TEKOČEGA PORAVNAVANJA OBVEZNOSTI. To se pravi, da je podjetje likvidno, če je sposobno v določenih rokih plačevati vse obveznosti, ki jih ima. Likvidno podjetje lahko ob roku izplačuje osebne dohodke delavcem, prispevke družbi in lahko sproti poravnava svoje dolgove do poslovnih partnerjev in drugih upnikov. Nelikvidnost je seveda nasprotje od likvidnosti.

Med likvidnostjo in finančno disciplino je precejšnja razlika. Likvidnost pomeni SPOSOBNOST poravnavanja obveznosti, finančna disciplina pa PRAVOCASNO PORAVNAVANJE OBVEZNOSTI. Likvidnost pomeni zmožnost plačila, finančna disciplina pa pravilnost in točnost plačila. Sedaj je tudi jasno, da nelikvidnost ne predstavlja vseh napak v gospodarstvu. Zvezo z napakami ima le v toliko: nelikvidnost je lahko posledica napak slabega gospodarjenja.

ZAKAJ TOLIKO O NELIKVIDNOSTI?

Likvidnost (sposobnost plačevanja obveznosti) se da dokaj hitro ugotoviti. Preprosta logika nas privede do zaključka, da plačilno sposobnost ugotavljamo s primerjavo vsega denarja, ki ga imamo, z obvezami, ki jih moramo plačati. Če je denarja vsaj toliko kot obveznosti, smo likvidni, drugače pa ne.

Vsakdo ve, da ne sme biti nelikviden. Toda kaj če je? Tedaj bo skušal zaslužiti denar, ali prodati kakšno stvar in problem nelikvidnosti bo rešen, ko bo dovolj denarja za poravnavo obveznosti. (Kreditiranje zaradi večje jasnosti na tem mestu ne upoštevam. Toda tudi kreditiranje problema likvidnosti ne spreminja.)

V podjetju seveda stvar ni tako enostavna. Denarja v gotovini (bankovci) ima podjetje zelo malo. Z denarjem nakupi stroje, material in vse drugo, kar je potrebno za nemoten potek proizvod-

nje. Ko je proizvodnja končana in prodana, podjetje spet dobi denar. Z njim izplača osebne dohodke delavcem, poravnava svoje obveznosti in nakupuje nove delovne naprave in priprave.

Podjetje ima torej denar v strojih, materialu, nedokončanih objektih itd. Kako naj meri likvidnost, če ima denar vsepovsod, v gotovini pa zelo malo? Primerja pač ves svoj denar, ki je naložen v strojih in drugod, z obveznostmi v določenem času. Za značaj tega članka bo dovolj, če sklenemo: **PODJETJE MORA SKRBETI, DA S PRODAJO SVOJIH IZDELKOV DOBIVA DENAR V TAKI VIŠINI IN V TAKEM ČASU, DA LAHKO SPROTI PORAVNAVANJU OBVEZNOSTI.** Likvidnost (nelikvidnost) je torej lahko izmeriti in opredeliti. Zakaj potem toliko besed o njej?

V dobro organiziranem gospodarstvu nelikvidnosti skorajda ni. Kdor pač ni sposoben poravnati svojih obveznosti, prej ali slej propade. Pri nas se pa kaj takega izredno težko zgodi. Nelikvidnost je tako razširjena, da smo se je kar navadili. Vsi imamo ogromno dolgov na eni strani in dolžnikov na drugi strani. Plačujemo z zamudo in neredno. Rok za plačilo so po svetu točno določeni, pri nas seveda tudi, samo kdo se jih drži? Za veliko plačil je treba telefonirati, pisati... Zakaj tako? Nered je že tak, da težko ugotavljamo kdo je likviden in kdo ne. Veliko podjetij je takih, ki ne plačujejo svojih obveznosti, ker se ravno tako

dohodke, za vnovčenje teh dohodkov se pa ne sekiramo. Če denarja ni, je pač kriva splošna nelikvidnost. Seveda ni povsod tako. Mislim, da se v gospodarstvu nevarnosti nelikvidnosti še najbolj zavedamo. Žal pa je v podjetjih preveč takih, ki o »pregrešni« nelikvidnosti samo »filozofirajo«, storiijo pa premalo za izboljšanje položaja.

KAKO JO ČUTIMO PRI NAS?

Posledice splošne nelikvidnosti so v glavnem podobne v vseh podjetjih. Podjetja rabijo za finančne posle veliko več časa, stroškov, strokovnjakov in naprav kot je potrebno v običajnih pogojih.

Posledice nelikvidnosti pa niso vezane le na povečanje in podražitev finančnih poslov. Posledice se odražajo v celotni proizvodnji in proizvodnih uspehih. Kako?

Podjetja se v pogojih splošne nelikvidnosti težje odločajo glede izboljšanja proizvodnih postopkov ali razširjanja proizvodnje. Podjetje težje predvideva koliko denarja bo dobilo v določenem času, zato tudi porabo tega denarja ne more v redu planirati.

Nelikvidnost postavlja v negotovost tudi druge proizvodne odločitve. Poglejmo primer v gradbeništvu. Neko podjetje solidno opravlja svoje delo na določenem objektu. Za ta objekt pa ne dobiva rednega plačila. Objekt je lahko velik in drag. V takem primeru bo zaradi neplačevanja in-

do kupcev, zalogah, nedokončanih objektih in drugod. Imamo veliko težav s poravnavanjem svojih obveznosti. Zaradi teh težav ne nabavljamo nove mehanizacije, varčujemo pri ostalih izplačilih. Včasih pa moramo ravno zaradi denarja, (ker nam investitor ne plača) prekinjati delo na določenih objektih, kar otežkoča planiranje, pripravo in organizacijo proizvodnje.

Kljub vsem navedenim in nena-vedenim težavam trenutno še nismo v kritičnem položaju. Lahko pa se položaj precej poslabša! Ukrepi proti investicijam, ki jih sprejema zvezna skupščina, neposredno vplivajo tudi na gradbeništvo. Na ta način imajo gradbeniki manj dela. V začetku drugega leta (če ne že prej) lahko pričakujemo, da bodo začeli delovati v praksi tudi drugi ukrepi proti nelikvidnosti. Nekateri so že napovedani, nekateri pa še ne. Lahko pa pričakujemo samo še bolj zaostrene pogoje gospodarjenja. V takih pogojih se bo treba obrniti vase, iskati rešitve predvsem v lastni delavnosti in sposobnosti.

KJE SO VZROKI?

Dosedanji ukrepi za odpravo nelikvidnosti so podobni gašenju požara. Ko pogasiš požar, ti ostane pogorišče. Ko odpravljaj najhujše posledice nelikvidnosti, še ni nujno, da se rojeva zdravo, plačilno sposobno gospodarstvo.

Če hočeš resnično likvidno gospodarstvo na dolgi rok, se moraš

Težki tovornjaki-prekucniki, znamke OM-Titano (nosilnost 18 ton, 305 KS, vlečna sila 54 ton) prevažajo masovne materiale, TATRE-138 (nosilnosti 13 ton, 180 KS) pa uporabljamo za najtežje terenske prevoze (odvozi iz gradbenih jam, izvozi prodca iz Savinje idr.)

obnašajo drugi do njih. Torej za finančno disciplino niso sama kriva. Kdo pa je?

Ravno v tem je največji problem. Kako odkriti prave krivce? Vsi vemo, da je nekaj narobe, nelikvidnost postaja naš sovražnik številka 1. Ukrotiti ga ne moremo.

Mislim da je osnovni razlog: premalo resnične pripravljenosti za odpravo likvidnosti. Enim položaj, v katerem smo, celo odgovarja, drugi so pa premalo močni, sposobni in organizirani, da bi dosegli večje pozitivne premike. Med zadnjimi je gotovo tudi gospodarstvo.

V samem gospodarstvu se v nelikvidnost vse premalo poglobljamo. Izbiramo prevečkrat najlažjo varianto. Prikazujemo si visoke

vestitorja tega objekta podjetje naenkrat v zagati pri poravnavanju svojih obveznosti. Finančne težave pa vplivajo na reševanje ostalih problemov v podjetju. V podobnem položaju se lahko znajdejo vsa podjetja. Večina jih v pogojih nelikvidnosti težje in dražje gospodari. Splošna nelikvidnost je pogodu le tistim gospodarskim organizacijam, ki s spekulacijo in izigravanjem gradijo svojo perspektivo na hrbtih drugih.

Tudi na poslovanje našega kolektiva vpliva nelikvidnost. Lep dokaz za to je letošnji polletni uspeh. Dosegli smo skoraj pol milijarde starih dinarjev dobička, toda denarja za razdelitev tega dobička je bilo premalo. Premalo ga je bilo, ker je ležal v terjatvah

lotiti posledic nelikvidnosti bolj temeljito. Proti nelikvidnosti se **MORAS BORITI PREDVSEM Z ODKRIVANJEM NAJPOMEMBNEJŠIH VZROKOV ZANJO IN ODPRAVLJANJEM TEH VZROKOV.**

Vzroki za nelikvidnost so najrazličnejši. Ene lahko odpravljajo in jih mora odpravljati podjetje, drugih pa ne more. Veliko je vzrokov izven podjetja. Težko je opredeliti kdo je najbolj kriv. Gotovo pa so pomembni povzročitelji nelikvidnosti banke, občine, republiški in zvezni proračuni, nekatere trgovine, ohlapni predpisi s področja finančne politike, neučinkovitost in nedoslednost v ukrepih finančne politike itd.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Boj z nelikvidnostjo

(Nadaljevanje z 8. strani)

Nikakor ne smemo misliti, da so podjetja povsem nedolžna. Kar pogledamo:

— podjetja večkrat delajo megalomanske načrte razvoja proizvodnje, za katere nimajo ustreznega finančnega kritja;

— podjetja se prevečkrat zadolžujejo, ne da bi vedela kako bodo dolgove vračala;

— prepogosto se dogaja, da se podjetja izmikajo poravnavanju rednih obveznosti;

— malomarno poslovanje in prevelike želje po visokih osebnih prejemkih sta si v nasprotju. Take težnje so pa marsikje prisotne. Včasih res pride do tega, da ljudje »zidove jedo«. Da to vpliva na nelikvidnost ni treba posebej razlagati.

Zgoraj sem opisal vzroke nelikvidnosti, toda to ne pomeni, da mislim, da se vse delovne organizacije obnašajo enako. K sreči je čedalje več delovnih organizacij, ki se zavedajo, da bodo premagale težave najprej, če se bodo naslonile na lastne sile.

Preprosto razmišljanje pove, da podjetje lahko računa na izboljšanje svojega finančnega položaja predvsem tedaj, ko bo hitro in solidno opravljalo svoje delo. Če podjetje gospodari v redu, lahko povsem opravičeno kritizira tudi dejavnike izven podjetja, ki mu otežujejo položaj. V vsakem normalnem sistemu pa se tako podjetje nima kaj bati. Čakanje, da bo nekdo drug rešil naše težave, pa je danes nevzdržno. Namesto, da bi prekrizanih rok čakali čarobno palico, ki nam bo zagotovila spodobno življenje, je treba krepko zavijati roka-ve...

KAJ STORITI?

Proti nelikvidnosti se bomo borili tako, da se bomo vsi skupaj prizadevali za čim hitrejšo izgradnjo objektov, pravočasen obračun in prodajo teh objektov. Tako bomo prej prihajali do denarja in nevarnost nelikvidnosti bo dosti manjša. Ali delamo tako?

Gornja vprašanja so predmet stalnih razprav v kolektivu. Razpravljajo družbeno-politične organizacije, samoupravni organi, strokovni organi, razpravljajo se med kolektivom tudi kadar ni seje. Ugotavljamo, da se še ne prizadevamo toliko, kolikor bi se lahko. Kar pogledamo nekaj negativnih pojavov, ki so prisotni:

— Veliko članov kolektiva dela nezadovoljno. Žal je nekaj tudi takih, za katere pomeni dopoldansko delo le trening za popoldanski »fuš«. Z večjimi akordami, disciplino in zavestjo pripadnosti podjetju (od koder vendar vsi skupaj dobivamo denar) moramo storiti vse, da se naša prizadevnost pri delu poveča.

— Prevečkrat se še premalo pazi na kvaliteto in hitrost dela. Zaradi tega prihaja do reklamacij in zastojev, ki znižujejo likvidnost podjetja.

— Poslovanje z materialom je nezadovoljivo. Po gradbiščih in v skladiščih je preveč nekurantnega materiala, material večkrat leži na enem sektorju neuporabljen, medtem ko ga drugod rabijo. Premalo se pazi na material.

Ne smemo si dovoljevati, da mesta, kjer leži material, spominjajo ponekod celo na odpad. Slabo poslovanje z materialom pomeni zgubljanje denarja, ki je skoraj v gotovini.

— Pri obračunavanju proizvodnje, kljub številnim razpravam, še marsikdaj kasnimo. Jasno je, da bomo denar lahko terjali šele tedaj, ko bomo obračunali proizvodnjo. Zato je obračun še kako pomemben pri vzpostavitvi likvidnosti.

— Menim, da se v podjetju še premalo strokovno in analitsko poglobljamo v pereče vsakodnevne probleme proizvodnje. Na ta način bi lahko ekonomsko utemeljeno hitreje razrešili marsikak problem.

Gornje naštevane ni popolno. Izluščil sem le nekaj najpomembnejših problemov. Še zdaleč ne mislim, da smo v naši delovni organizaciji manj prizadevni kot drugod, prej nasprotno. Ne mislim tudi, da so gornji problemi

Težak hidrobag pri izkopu in nakladanju v kamnolomu Košnica

pri nas povsem neurejeni. Moja razmišljanja naj služijo izpopolnitvi našega dela. Če bodo dosegla ta namen, bom zadovoljen. Položaj, v katerem se naša delovna

organizacija nahaja, še ni kritičen in če se bomo vsi skupaj prizadevali tako kot se moramo, tudi ne bo kritičen.

Franc Gazvoda, dipl. econ.

Varčujemo za stanovanje

Ljubljanska banka je s pravilnikom o posojilih za stanovanjsko gospodarstvo in o posojilih občanom na podlagi varčevanja, vezave ali prodaje tuje valute, razširila svoje poslovanje in dala stanovanjskim varčevalcem nove ugodnosti in možnosti za pridobitev posojila. Pravilnika sta izobličena pogoja. Pravilnik je posojil za nakup stanovanja ali graditev stanovanjske hiše.

Interesenti imajo pri Ljubljanski banki več možnosti za stanovanjsko posojilo:

— z združenim varčevanjem delavca in delovne organizacije,

— z varčevanjem delovne organizacije za delavca in

— z varčevanjem občana v domači in tuji valuti.

Delovne organizacije si lahko začetajo v sodelovanju z Ljubljansko banko dolgoročno stanovanjsko politiko. Pri združenem varčevanju delovna organizacija namensko varčuje za posojilo s člani delovne skupnosti. Delavec ima pri tej obliki varčevanja možnost priti do večjega posojila, kot če bi varčeval sam. Po končani varčevalni dobi dobi posojilo na znesek, ki ga je privarčeval sam in na znesek, ki ga je privarčevala zanj delovna organizacija. Dobi lahko tudi posojilo v višini privarčevanega zneska, ki ga delovna organizacija veže v banki za določen čas.

Delovna organizacija lahko varčuje namensko in šele tedaj, ko si pridobi pravico do posojila, določi delavca — interesenta za nakup stanovanja ali gradnjo stanovanjske hiše ter nanj prenese pravico do posojila. Ugodno za delovno organizacijo je, ker je razbremenjena vseh skrbi s posojilom. Obstoji namreč le kreditno razmerje med banko in delavcem in ne med delavcem ter delovno organizacijo. Za vse posle v zvezi s posojilom poskrbi banka tako, da je poraba posojila v skladu s

predpisi in tudi za redno odplačevanje prevzame banka vso skrb.

Ljubljanska banka nudi vse možnosti tudi občanom, ki želijo z varčevanjem kupiti stanovanje ali zgraditi stanovanjsko hišo. Za stanovanjsko varčevanje je več načinov: z enkratnim plogom, z rednimi mesečnimi plogi in z izrednimi občasnimi plogi. Kdor bi se odločil za redne mesečne ploge, mora varčevati najmanj 13 mesecev. V primeru, da bi hotel občan prenehati s takim varčevanjem, mu banka privarčevani znesek obrestuje po obrestni meri, ki velja za hranilne vloge na vpogled.

Kot občani v domovini lahko varčujejo pri Ljubljanski banki za stanovanjsko posojilo tudi delavci, začasno zaposleni v tujini. Glede na to, da varčujejo v tuji valuti, jim nudi banka še posebne ugodnosti. Dinarsko posojilo dobijo lahko za nakup stanovanja, za zidavo stanovanjske hiše, za nakup ali zidavo poslovnih prostorov, za gostinsko ali turistično dejavnost, za delovno opremo v obrtnih delavnicah in podobno, pod pogojem, da pogodbeno vežejo tujo valuto za določen čas ali jo prodajo banki. Lahko tudi varčujejo v tuji valuti in po določenem času dobijo posojilo v dinarjih. Ugodnosti takega varčevanja so visoke obrestne mere v tisti valuti v kateri varčujejo. Primer: če občan veže 10.000 nemških mark za 10 let, dobi po preteku te dobe obresti za 8.000 mark, kolikor nanesejo 6 % obresti, hkrati pa dobi še dinarsko posojilo, s katerim si lahko zgradi hišo ali poslojni prostor. Drugi primer: če ima kdo privarčevanih 20.000 DM, to je 85.650 din, lahko dobi posojilo za izgradnjo hiše ali nakup stanovanja v višini 256.950 din, če se obveže, da bo vezal 20.000 DM na 10 let in bo vrnil kredit v 6 letih, dobi na vezana sredstva 6 % obresti v deviz-

zah, za kredit pa plača 8 % obresti. Mesečni obrok bi v tem primeru znašal 4.440 din. Če se odloči da bo kredit vrnil v 10 letih, dobi 171.300 din posojila, obrok pa bo znašal 2.000 din. Po preteku 10 let bi dobil vrnjena vezana sredstva 20.000 DM z obrestmi, kar bi bilo skupaj 32.600 nemških mark.

Če pa nekdo privarčuje 20.000 nemških mark, dobi posojilo za poslovne prostore, delovno opremo in drugo, za obrtniško ali kmetijsko dejavnost v višini 171.300 din, če se obveže, da bo vezal sredstva na 5 let in vrnil kredit v 5 letih. Mesečni obrok bo v tem primeru 3.770 din. Če se obveže za krajši rok vrnila lahko dobi kredit tudi do 222.690.

V zvezi s tem bi želeli opozoriti na nedavni sklep Narodne banke Jugoslavije, da banke ne smejo več kreditirati nakupa ali zidave garaž in počitniških hišic.

V primeru, da sta oba zakonca zaposlena, lahko varčujeta vsak zase in tako dosežeta večje posojilo za nakup stanovanja ali zidavo stanovanjske hiše. Vendar pa morata biti oba kreditno sposobna za odplačevanje posojila.

Ljubljanska banka je upoštevala tudi želje varčevalcev, da bi dobili del posojila v gotovini. Zato je sklenila, da bo del stanovanjskega posojila izplačala v gotovini in sicer dinarskim varčevalcem največ do 20 % posojila, deviznim pa največ do 30 % od posojila.

Ljubljanska banka je doslej, tako po številu namenskih varčevalcev kot po privarčevanem znesku, prva v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. V skladu s predvidenimi spremembami v stanovanjski zakonodaji bo skušala Ljubljanska banka tudi v prihodnje v kar največji meri zadovoljiti želje občanov, ki si želijo urediti lasten dom.

(Iz redakcijskega biltena banke)

IZBOLJŠAVE DELOVNIH POSTOPKOV

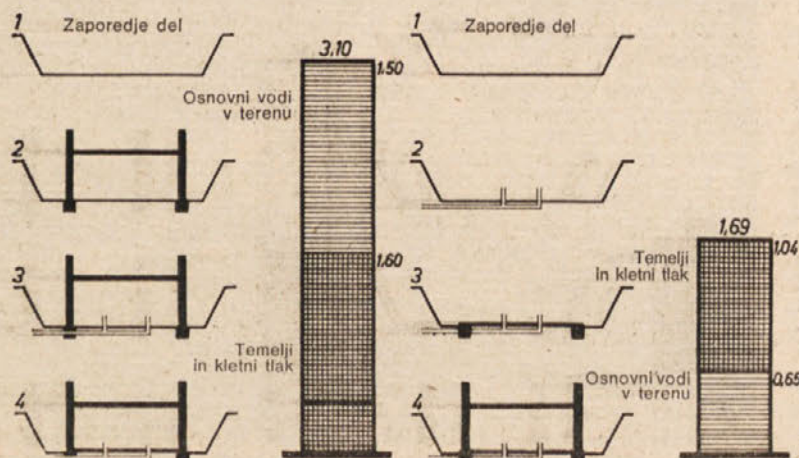
Iz zboljšane zaporedja posameznih gradbenih in obrtnih del sledijo ugodnejši delovni pogoji in racionalizacija del.

ELZA ČREPINSEK
DIPL. ING. ARH.

— uskladitev dimenzij prostorov oziroma tlorisa z dimenzijami zidakov;

— racionalno planiranje zunanjih in notranjih transportov na gradbišču (paketi, palete itd.);

— uporaba gotove malte ali popolnoma avtomatizirana proizvodnja malte na gradbišču;

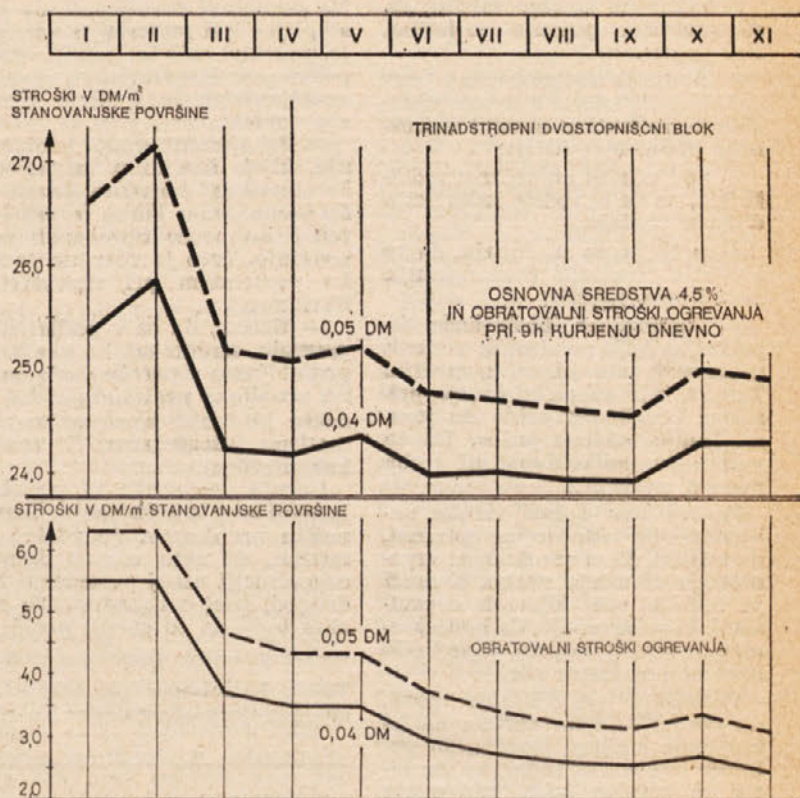
Primer, kako vpliva zaporedje del na proizvodne stroške

Temeljite priprave del in racionalni delovni postopki, znatno zmanjšujejo porabo delovnega časa in stroške gradnje. Ukrepi so naslednji:

— racionalna ureditev in razporeditev delovnih mest;

— usklajen in enakomeren potek del na gradbišču.

Zgornji diagram prikazuje zmanjšanje celotnih stroškov ogrevanja v trietažni stanovanjski hiši, spodnji pa samo znižanje obratovalnih stroškov ogrevanja in to za m² stanovanjske površine

Poraba časa za posamezne faze dela na gradbišču z in brez racionalizacijskih ukrepov za m³ zidu:

Vrsta dela — faza	neracionalno	racionalno
— odranje	0,50	0,25
— pripravljalna dela in priprava materiala	0,90	0,15
— transporti na gradbišču	2,00	0,10
— pomožna dela	0,80	0,50
— zidanje	2,00	1,50
	6,20	2,50

popolnoma izkoristiti in zagotoviti kontinuiteto dela.

Zaščitni ukrepi za gradnjo v slabih vremenskih razmerah morajo omogočiti, da se lahko gradnja v vsaki fazi nadaljuje.

Na odprtem zimskem gradbišču je treba zaščititi delovna mesta, stroje in gradbene elemente, ki so občutljivi na vremenske vplive. Povečanje stroškov za te zaščitne ukrepe znaša 2—4 %. Težke montažne elemente je lahko montirati in zatesniti tudi v mrazu, če fuge ogrevajo. Povečanje stroškov v tem primeru je 1,5—2 %.

V zaprtem zimskem gradbišču je ves objekt, vključno z delovnimi mesti in mehanizacijo, prekrit in zaščiteno.

Dodatni stroški znašajo v tem primeru 3—8 %, kar je odvisno od vrste objekta.

1. EKONOMIKA MANJSIH PREFABRIKATOV

Čim bolj komplicirano je delo gradbenih ali obrtnih del, tem ugodneje je namesto teh del uporabiti prefabrikate.

Manjši prefabrikati — zmanjšujejo porabo časa na gradbišču;

— zmanjšajo obseg del;

— se lahko vgrajujejo z običajno mehanizacijo na gradbišču;

— ne zahtevajo dodatne investicije za proizvodnjo na gradbišču.

Tudi v klasični gradnji lahko odpade na manjše prefabrikate do 30 % gradbenih stroškov.

Z manjšimi prefabrikati prihranimo lahko:

- 24 % časa gradnje,
- 10 % del na gradbišču,
- 3 % stroškov.

2. GRADNJA PRI SLABIH VREMENSKIH POGOJIH

Gradnja v slabem vremenu — tudi pozimi — zahteva dodatne stroške. Kljub temu je to potrebno, če želimo gradbene kapacitete

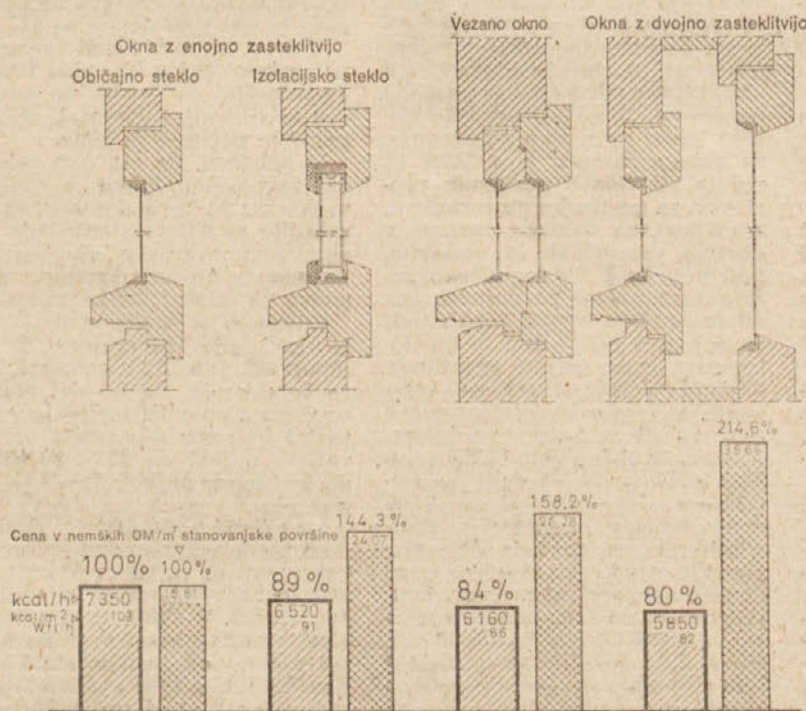
3. STROŠKI ZA OGREVANJE

Obratovalni stroški ogrevalnih naprav tvorijo običajno najvišjo postavko v oskrbovalnih stroških objektov. Višina teh obratovalnih stroškov zavisi, pri sicer enakih predpostavkah, od sistema ogrevanja. Sistem, oziroma način ogrevanja, pogojuje pogoje bivanja in s tem udobje.

Stopnja ogrevalnega in oskrbovalnega omrežja se veča od ogrevanja v enem prostoru do ogrevanja iz centralne toplotarne. Vzporedno s tem pa se zvišujejo tudi obratovalni stroški. Toda ugotovljeno je, da se stroški gibljejo v dopustnih mejah, če je sistem optimalno projektiran in izveden.

4. NAČIN IZVEDBE IN PORABA TOPLOTE

Skozi okenske površine se zgubi znatno večja količina toplote kot skozi enako velike stenske površine. Obseg toplotnih izgub

Slika prikazuje različne tipe oken, njihovo izolacijsko sposobnost in vpliv na stroške m² stanovanjske površine

je odvisen od velikosti in načina izvedbe oken.

Tipi so:

- okna z enojno zasteklitvijo,
- enojna okna z izolacijskimi stekli,
- vezana okna,
- dvojna zasteklitev.

Pri izrazito družinskih hišah znašajo okenske površine približno 20 % zunanjih stenskih površin. Kot okna z enojno zasteklitvijo pa povzročajo 40 % celotnih toplotnih izgub. Te izgube lahko pri enakih okenskih površinah z drugo tipu oken znatno zmanjšamo.

Glede toplotne tehnike zahteva ugodnejše konstrukcije oken 60 do 115 % višje proizvodne stroške za samo izdelavo oken in s tem povišanje stroškov gradnje za okrog 4 %. Hkrati pa se zmanjša poraba toplotne energije za 20 % in s tem stroški ogrevanja. Toplotno izolacijsko ugodne okenske konstrukcije so zato predpogoj za optimalno toplotno zaščito.

5. OPTIMALNA TOPLOTNA ZAŠČITA

Toplotno izolacijska sposobnost obodnih konstruktivnih elementov mora zadovoljiti minimalne zahteve, da bi pri zadostnem ogrevanju in zračenju ne prišlo do škodljivih vplivov na zdravje stanovalcev in obstojnost gradnje. Zmanjšanje minimalnih izolacijskih sposobnosti gradnje sicer omogoča znižanje gradbenih stroškov, ima pa kot posledico znatno zvišanje stroškov ogrevanja.

Najbolj racionalna rešitev je tista stopnja toplotne zaščite, ki omogoča večje prihranke ogrevalnih stroškov pri najmanjšem zvišanju gradbenih stroškov.

Optimalna toplotna zaščita je odvisna od načina ogrevanja, od izbire goriva ter od izbire ter razmestitve obodnih gradbenih elementov (glej tabelo!)

6. RACIONALNA ORGANIZACIJA

a) Ureditev gradbišča za klasično gradnjo.

Racionalna ureditev gradbišča mora omogočati:

- racionalni potek del,
- kratke transportne poti,
- majhno porabo delovne sile.

Poleg izbire primernih orodij je za racionalno delo odločilno, da so ta pravilno uporabljena, da je njihova storilnost usklajena z delovnim ritmom in storilnostjo delovne ekipe ter da je v času uporabe popolnoma izkoriščena.

Deponije gradbenih materialov morajo biti dimenzionirane glede na hitrost dela in delovne faze (plan dobave gradbenih materialov!)

Pri usklajevanju najvažnejših faktorjev:

- deponijskih prostorov,
- namestitvi transportnih naprav
- in gradbišča

je treba upoštevati enotno smer dela, da se delovne poti ne križajo in da so čim krajše.

V primeru tehnično dobro organiziranega gradbišča se je lahko obseg del za posamezne faze zmanjšal celo do 20 %.

b) Ekonomična uporaba strojev in orodja za klasično gradnjo.

Uporaba strojev in orodja

- olajša delo na gradbišču,
- omogoča izvedbo tistih del, ki ročno niso možna,
- izboljša kakovost izvedbe,
- vpliva na obseg storjenega dela in stroške.

Da bi se lahko s stroji in orodji racionalno delalo, jih moramo pravilno izbrati in izkoristiti. Med delom morajo biti polno izkoriščeni. Upoštevati je treba tudi stroške nabave in vzdrževanja (glej tabelo!)

c) Ureditev gradbišča za montažo težkih prefabrikatov.

Da se lahko montažni elementi racionalno montirajo, so potrebne utrjene dovozne poti vse do obsega žerjava. Če ceste po teh mestih po načrtu niso predvidene, je treba posebej izdelati utrjene dovozne poti.

Transport montažnih elementov se uravnava tako, da se elementi brez vmesne deponije, direktno iz kamiona montirajo na gradbišču. Ekonomično je, da se vsi deli gradbiščne opreme kot so: postrojenja, pisarne, skladišča, bivališča ipd. predvidijo kot lahko prestavljiva.

Na tako urejenem in oskrbovanem gradbišču lahko skupina osmih delavcev montira elemente za eno stanovanje v enem delovnem dnevu.

7. PORABA DELOVNEGA ČASA NA GRADBIŠČU

Uvedba racionalizacijskih ukrepov ali njihovo opuščanje se lahko odraža na gradbišču takole:

Za posamezne neracionalno zasnovane, konstruirane in izvedene stanovanjske objekte je poraba časa

35—40 ur/m² stanovanjske površine.

Za racionalno planirane ter v skupinah racionalno in kontinuirno izvedene gradnje

17—20 ur/m² stanovanjske površine.

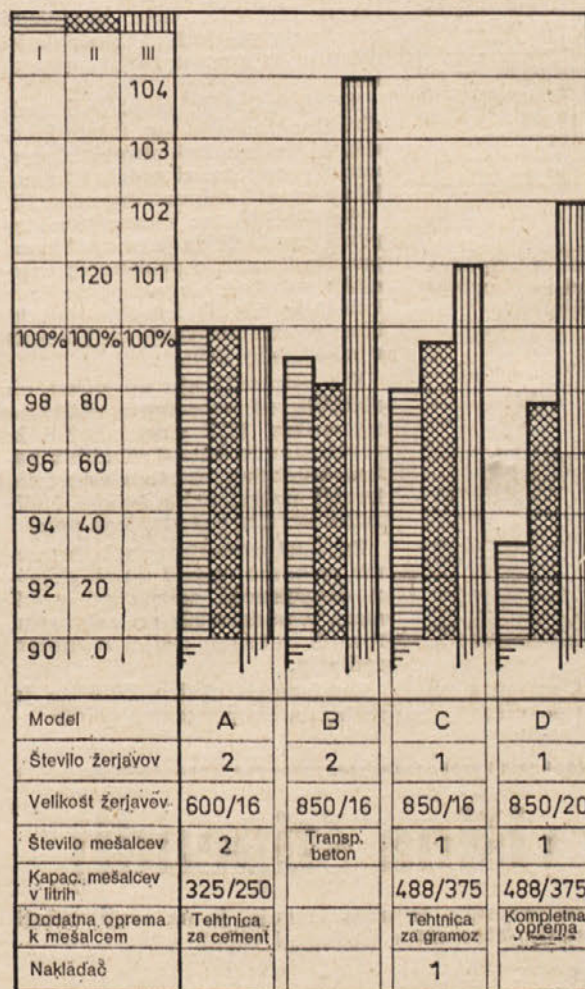
Za montažne, dobro pripravljene in v serijah izvedene gradnje iz velikih montažnih elementov (brez upoštevanja del v delavnici) je poraba časa

8—10 ur/m² stanovanjske površine.

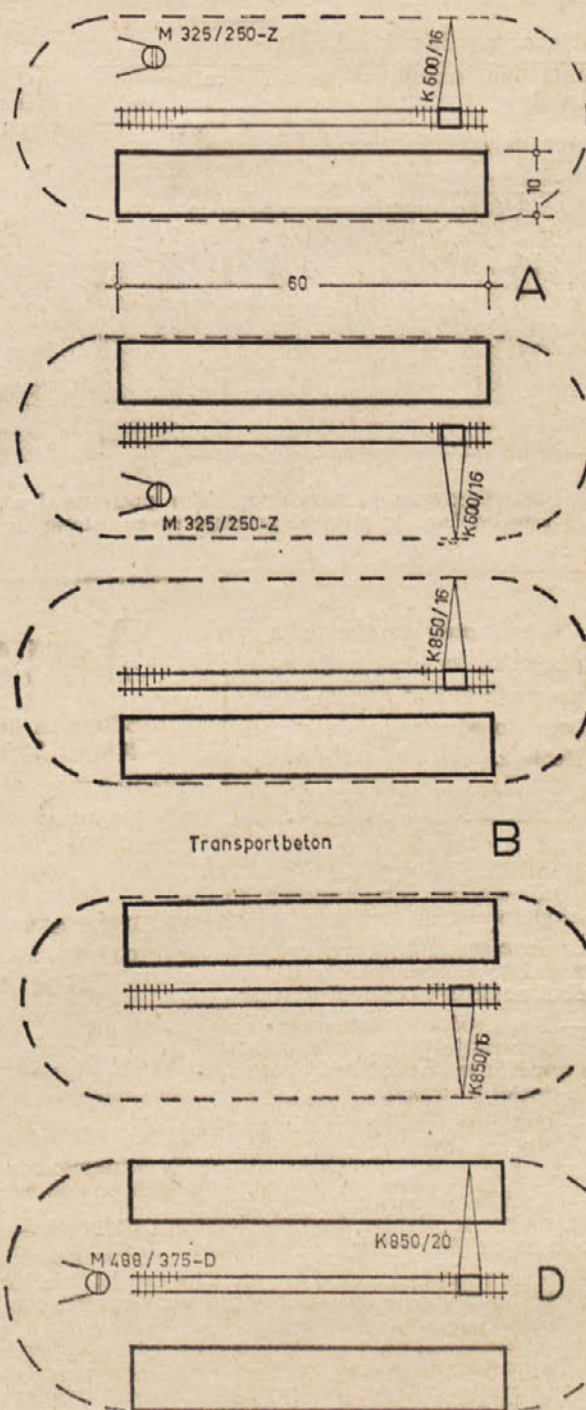
Iz navedenih podatkov je razvidno:

- da je možno graditi racionalno,
- katerih sredstev se moramo za to posluževati,
- kakšne uspehe lahko dosežemo.

(Nadaljevanje na 12. strani)

I — stroški
II — investicije
III — kapaciteta

Skice in diagram prikazujejo odnose med stroški, investicijo in kapaciteto za različno opremo gradbišča dveh dvoetažnih blokov

Direktor podjetja ing. Henrik Čmak našim športnikom ob doseženih uspehih v letošnjem letu:

Zaradi službene zadržanosti se danes ne morem udeležiti vaše slavlja, ki ga proslavljate ob doseženem izrednem uspehu na športnih igrah gradbincev Slovenije v letošnjem letu. Prepričan sem, da to ni bil le slučaj, temveč je to plod vašega večletnega vztrajnega in požrtvovalnega dela. Ponosen sem nad uspehi, ki jih dosegate že vrsto let in vam zagotavljam, da bom to dejavnost podpiral kolikor bo v moji moči.

Sportne igre gradbincev so se pričele na pobudo našega predhodnika SGP Beton pred enaindvajsetimi leti. Takrat se je srečevalo na športnih poljih le manjše število športnikov. Čez leta so dobivale te igre vedno več privrženec in dosegle v le-

Drage športnice dragi športniki

tošnjem letu izredno masovnost in kvaliteto. Vem, da spričo tega ni bilo lahko delo — premagati kar 35 nasprotnikov in se povzpeti na sam vrh.

Moja velika želja je, da obdrži Ingradov šport sedanjo tradicijo in kvaliteto ter da se naši športniki z enako zavestjo in požrtvovalnostjo borijo za najboljša mesta tudi na prihodnjih gradbenih športnih igrah in na ostalih športnih tekmovanjih.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem udeležencem letošnjih športnih igrah in ostalim športnim delavcem za ves trud z iskreno željo, da se na današnjem tovariškem srečanju dobro počutite in najdete v zabavi svoje zadovoljenje. Posebno pa se zahvaljujem tov. Vitancu — duši športne dejavnosti v podjetju — in mu dajem vse priznanje za njegovo skrbno bdenje nad delom in uspehi naših športnikov.

Letna konference mladinske organizacije

28. 10. 1971 je bila redna letna konferenca aktivna ZM GIP »Ingrad« Celje.

V Sindikalni dvorani podjetja se je zbralo 59 mladincev, predvsem vajencev. Z udeležbo mladincev iz vseh ostalih sektorjev oz. podaktivov nismo povsem zadovoljni.

Vabilu na konferenco so se odzvali: direktor ing. Čmak Henrik, šef kadrovske splošne službe Vitanc Franc, predsednik DS ing. Maligoj Darko, Kerkoš Albert, Jeraša Jože, Borinc Alojz, Prevorsek Alojz, inštruktorji vajencev, sekretar občinske konference ZMS Celje Milan Bratec ter predstavnik GP »Gradis«.

Po uvodnih poročilih smo razpravljali o programu za novo delovno obdobje, delu vajeniške mladine v podjetju, vključevanju mladih v samoupravne organe itd.

Konferenco je pozdravil tudi direktor podjetja ing. Čmak Henrik, ki je mladini obrazložil trenutni gospodarski položaj in položaj v naši delovni organizaciji.

Šef KSS Franc Vitanc je v razpravi poudaril, da je premalo razpravljati samo o problemih vajeniške mladine, če vemo, da je v kolektivu čez 500 mladih ljudi, ki bi se morali aktivneje vključevati v mladinsko delo.

Pri pripravljanju programa za obdobje od septembra 1971 do septembra 1972 smo izhajali iz problemov in hotenj mladih v našem kolektivu. Pri tem smo upoštevali programska načela ZMS in izkušnje iz dosedanjega dela.

Za uveljavljanje svojih interesov se bomo morali v naši delovni organizaciji združevati predvsem v podaktivih na sektorjih, obratih in organizacijskih enotah podjetja.

Konferenca aktivna ZMS se je zavezala, da bo program izvedla.

Izvajala ga bo preko svojih izvršilnih organov, v sodelovanju s podaktivni in čim širšim krogom mladine.

Problemi mladine so neposredno povezani s problemi celotnega kolektiva, zato bo akcija ZMS v prihodnjem razdobju še naprej usmerjena predvsem v razreševanje problemov podjetja in samoupravljanja.

1. Naloge na področju samoupravljanja:

a) Stalno vključevanje v razreševanje tekočih problemov podjetja in sodelovanje pri izvajanju stabilizacijskega programa.

b) Sodelovanje s samoupravnimi organi in družbeno-političnimi organizacijami pri razreševanju splošnih aktualnih problemov podjetja, posebno problemov v zvezi s samoupravljanjem ter razdelitvijo OD in strokovnim, političnim uveljavljanjem mladine.

c) Izvedba programa samoupravnega izobraževanja mladine:

— vsaj mesečna predavanja po sektorjih in obratih o problemih podjetja in ostalih temah, ki so zanimive in pomembne za mladino;

— izvedba seminarja za člane konference aktivna ZMS;

— izvedba seminarja za mlade komuniste in mlade člane vodstva ostalih družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov;

— strokovna ekskurzija.

d) Problemske konference — uresničevanje stabilizacijskega programa.

2. Šport in rekreacija:

a) Športna akcija — Mladi športnik (tekmovanje za najboljšega mladega športnika po športnih in moralnih lastnostih).

b) Sodelovanje pri akcijah, ki jih organizira sindikat in ostali dejavniki v podjetjih.

c) Izlet.

3. Informiranje (mladinski aktiv bo informiral mladino pa tudi ostale člane kolektiva o svojem delu — objavljanje člankov v glasilu, zapisniki sej predsedstva, plakati). Podaktivni morajo postati, še v večji meri kot do sedaj, sredstvo obveščanja.

4. Vključevanje v dejavnost občinske konference ZMS Celje.

Kakor je razvidno, je program dela dokaj bogat, zato je naloga novega vodstva mladine v podjetju zelo odgovorna. Brez dvoma bo nadaljnje delo in uspeh odvisen tudi od ostalih mladincev v podjetju.

V novo predsedstvo so bili izvoljeni naslednji tovariši:

1. Steble Ivo
2. Ferk Franc
3. Debelak Milena
4. Petan Boris
5. Strašek Adolf
6. Agrež Anton
7. Šoštar Janez
8. Gornik Karel
9. Vovk Herman
10. Vrhovac Živko
11. Golubič Milan
12. Krklec Branko
13. Pranjič Marko

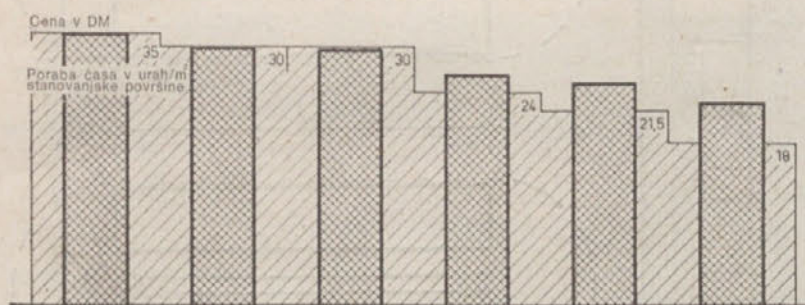
Novo vodstvo bo moralo poiskati take oblike in metode dela, s katerimi bo pritegnilo k delu tisti del mladine, ki je sedaj stal ob strani kljub prizadevanju sekretariata.

Novo izvoljenemu vodstvu želimo pri nadaljnjem delu veliko uspehov.

Marta Cirman

(Nadaljevanje z 11. strani)

običajna izvedba	ukrepi na racional. gradbišču	mehanicacija	velike serije in kontinuiteta del	prefabrikacije	dobra priprava del in koordinacija
------------------	-------------------------------	--------------	-----------------------------------	----------------	------------------------------------

Iz tega diagrama je razvidno, kako posamezni ukrepi vplivajo na porabo časa in stroške gradnje po m² stanovanjske površine

Vabimo vse strokovnjake v podjetju, da prispevajo svoje predloge in izkušnje za izboljšavo dosedanjega dela v vseh službah.

Koordinacija vseh dejavnikov je najvažnejša predpostavka za racionalno gradnjo.

Iz dosedanjih izkušenj in uspehov lahko izluščimo, da so potrebni naslednji osnovni ukrepi:

— Dolgoročno planiranje in programiranje gradenj in popolno opuščanje improvizacij kot so bile doslej v praksi.

— Omejitve pri projektiranju na določen obseg optimalnih rešitev.

— Koriščenje velikih serij in kontinuirnega planiranja in priprave za daljša obdobja.

— Stalno usklajevanje vseh projektantskih, pripravljalnih in izvajalnih dejavnosti ter racionalizacija celote, namesto forsiranja ene dejavnosti nad drugimi.

Prevod in priredba iz IFB-EV-1971.

Nova višina štipendij

Odbor za delovna razmerja in nagrajevanje, je na svoji zadnji seji potrdil izplačevanje štipendij v naslednji višini:

VISJE IN VISOKE ŠOLE

startna osnova	450 din
stimulacija za uspeh:	
— dober	150 din
— prav dober	250 din
— odličen	300 din

SREDNJE ŠOLE

startna osnova	300 din
stimulacija za uspeh:	
— dober	100 din
— prav dober	150 din
— odličen	250 din

Za prvi letnik zgoraj navedenih šol, se štipendija zmanjša za 10 % od končne vsote.

DELOVODSKA ŠOLA

Studentom na delovodski šoli bo izplačan minimalni osebni dohodek po sporazumu.

OSEMLETKA — 8. RAZRED

Z namenom, da podjetje pridobi čimveč kandidatov za strokovne in ostale šole, je odbor sklenil dodeliti interesentom štipendijo za osmi razred osemletke. Višina te štipendije je odvisna od uspeha in sicer:

— za dober uspeh	50 din
— za prav dober uspeh	100 din
— za odličen uspeh	150 din

Gornje višine štipendij je podjetje pričelo izplačevati s 1. 10. 1971.